

Vastaus kirjalliseen kysymykseen islamofobian torjumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 197/2024 vp:

Miksi hallituksen rasismien torjumisen ja yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpideohjelma ei tunnista riittävästi muslimeihin kohdistuvaa vihamielisyyttä Suomessa ja mitä hallitus aikoo tehdä islamofobian torjumiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Uskonnon ja omantunnon vapaus on yksi keskeisistä perusoikeuksista, joka sisältää myös oikeuden tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeuden ilmaista vakaumus ja oikeuden kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Myös yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän uskonnon perusteella ja velvoittaa viranomaiset, koulutuksenjärjestäjät ja työnantajat huomioimaan uskonnon ja vakaumuksen osana yhdenvertaisuuden edistämistoimiaan.

Tiedonannon yksi temaattisista painopiste on uskonnollinen yhdenvertaisuus, koska uskonnollisiin vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin ja juutalaisiin, kohdistuva syrjintä ja vihamielisyys tunnistettiin tiedonannon valmistelussa merkittäväksi ongelmaksi Suomessa. Suomen muslimiväestö on kasvanut nopeasti, mikä korostaa tarvetta varmistaa, että muslimien kokemukset yhdenvertaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa otetaan vakavasti.

Suomen muslimien kokemuksista uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta on kuitenkin vähän tietoa ja yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanossa on tarkoitus toteuttaa selvitys, jolla kartoitetaan eri uskontoihin kuuluvien kokemuksia yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Juutalaisten kokemuksista on juuri toukokuussa julkaistu Ihmisoikeuskeskuksen ja oikeusministeriön selvitys, mikä mahdollistaa yhdenvertaisuustiedonantohankkeen selvityksessä suuremman painopisteen muihin uskontokuntiin. Muslimit tulevat olemaan lukumääränsä vuoksi selvityksen keskeinen kohderyhmä.

Edellä mainittu selvitys on osa yhdenvertaisuustiedonannon toimenpideohjelmaluonnosta, joka on parhaillaan lausuntokierroksella. Toimenpideohjelma sisältää lukuisia kokonaisuuksia, joissa selvityksen tuloksia voidaan viedä eteenpäin, esim. oikeusministeriön vastuulla oleva toimenpide *Lisätään uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvien ihmisten tietoisuutta syrjintään ja häirintään liittyvistä oikeussuojakeinoista* (toimenpideohjelmaluonnoksen sivu 39) ja opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla oleva koulutusjärjestelmän kehittämisohjelma (s. 31).

Yhdenvertaisuustiedonannon valmistelun ja toimeenpanon aikana on tehty hyvää yhteistyötä sekä poliittisella että virkamiestasolla uskonnollisten yhdyskuntien ja uskonnollista yhdenvertaisuutta edistävien toimijoiden kanssa. Tämä yhteistyö jatkuu ja sille etsitään eri muotoja. Selvityksen pohjalta on luontevaa myös käynnistää rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua uskontojen vuoropuhelusta ja monimuotoisuudesta Suomessa.

Toimenpideohjelmaluonnos on lausunnoilla 10.6.2024 saakka. Lausuntokierrokselta saatu palaute ja kehittämissuhteet kootaan yhteen, ja mahdollisuuksien mukaan ehdotuksia sisällytetään lopulliseen toimenpideohjelmaan.

Islamofobia on sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti vakava ongelma. Yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanossa aiheeseen pyritään tarttumaan rakentavalla otteella, joka tunnustaa uskonnon positiivisen merkityksen yksilöiden, yhteisöjen ja koko yhteiskunnan tasolla.

Helsingissä 7.6.2024

Pääministeri Petteri Orpo

VN/15090/2024-VNK-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: